Lietas Nr. C31407413

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2014.gada 3.aprīlī

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa

tiesnese A.Freimane

izskatīja rakstveida procesā SIA /Nosaukums A/ maza apmēra prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 29.jūlijā SIA /Nosaukums A/ (turpmāk tekstā prasītājs) iesniedza tiesā maza apmēra prasību pret /pers. A/ (turpmāk tekstā - atbildētājs) par parāda Ls 1468,08 piedziņu, ko veido neatmaksātā aizdevuma pamatsumma Ls 489,36, līgumiskie procenti Ls 489,36 un līgumsods Ls 489,36.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1934., 1943., 1753., 1756., 1757., 1716. un 1720.pantu.

Prasībā norādīts, ka 2012.gada 9.februārī starp prasītāju kā aizdevēju un atbildētāju kā aizņēmēju tika noslēgts aizdevuma līgums Nr.2012/444, saskaņā ar kuru prasītājs aizdeva atbildētājam Ls 500 ar atmaksas termiņu līdz 2013.gada 26.jūlijam, un līgumā pielīga pienākumu maksāt procentus 326,59% apmērā, kas ir likme par visu aizdevuma termiņu. Saskaņā ar 2012.gada 25.maija grozījumiem aizdevuma līgumā, puses konstatējušas, ka atbildētāja neatmaksātās aizdevuma pamatsummas parāds sastāda Ls 489,36, un puses vienojas par jaunu neatmaksātā aizdevuma un procentu atmaksas grafiku, nosakot aizdevuma un procentu atmaksas termiņu 2014.gada 26.maijs.

Maza apmēra prasībā norādīts, ka atbildētājs savas saistības nav izpildījis, sakarā ar ko lūdz prasību apmierināt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} pantu, atbildētājam 2013.gada 8.augustā uz deklarēto dzīvesvietas adresi nosūtīts prasības pieteikuma noraksts rakstveida paskaidrojumu sniegšanai, kurā izskaidrotas pušu civilprocesuālās tiesības. 2014.gada 11.martā pusēm nosūtīti paziņojumi par lietas izskatīšanu rakstveida procesā. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otro daļu, *paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.*

Tā kā lietas dalībnieki nav lūguši lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir daļēji apmierināma.

No lietas materiāliem redzams, ka 2012.gada 9.februārī starp pusēm tika noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru puses vienojās, ka prasītājs izsniedz un atbildētājs saņem aizdevumu Ls 500 apmērā ar atmaksas termiņu līdz 2013.gada 26.jūlijam.

Saskaņā ar 2012.gada 25.maija grozījumiem aizdevuma līgumā puses konstatējušas, ka atbildētāja neatmaksātā aizdevuma pamatsumma sastāda Ls 489,36 un puses vienojas par jaunu aizdevuma pamatsummas un procentu maksājuma grafiku, pielīgstot aizdevuma atmaksas termiņu 2014.gada 26.maiju.

No lietas materiāliem pievienotā SIA /Nosaukums A/ paziņojuma atbildētājam redzams, ka minētajā datumā prasītājs ir paziņojis par vienpusēju atkāpšanos no līguma un pieprasījis neatmaksātā aizdevuma un līgumsoda samaksu.

Civillikuma 1589.pants nosaka, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Pušu pielīgtā līguma 3.2.1.punkts nosaka, ka aizdevējs ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no līguma un pirms termiņa pieprasīt no aizņēmēja nekavējošu saistību izpildi, ja aizņēmējs ir nokavējis jebkuru līgumā noteikto maksājumu vai tā daļu vairāk par 60 dienām.

Ņemot vērā, ka prasītājs lietā norāda, ka atbildētājs savas maksāšanas saistības nav izpildījis, tiesa atzīst, ka prasītājam bija līgumiskas tiesības izbeigt līguma darbību.

Atbilstoši Civillikuma 1934.pantam aizdevuma līgums ir reāllīgums, kas nozīmē, ka līguma noslēgšanas obligāta sastāvdaļa ir naudas nodošana. Lietas materiāliem nav pievienots maksājuma uzdevums, kas apstiprinātu aizdevuma līgumā norādītās summas iemaksu atbildētāja kontā, taču ņemot vērā noslēgtā aizdevuma līguma grozījumos, kuros atbildētājs atzīst neatmaksātās aizdevuma pamatsummas apmēru Ls 489,36, tiesa atzīst, ka prasītājs ir pierādījis prasībā norādītās naudas summas Ls 489,36 apmērā nodošanas faktu atbildētājam.

Tā kā atbildētājs lietas izskatīšanas laikā nav iesniedzis tiesai pierādījumus savu saistību izpildei, kā arī nav apstrīdējis noslēgtā aizdevuma līguma un līguma grozījumu tiesiskumu, tiesa atzīst, ka no atbildētāja ir piedzenams neatmaksātais aizdevums Ls 489,36 jeb EUR 696,30.

Civillikuma 1753.pantā ir noteikts, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti (Civillikuma 1946.pants).

Saskaņā ar noslēgtā aizdevuma līguma grozījumiem atbildētājs par aizdevuma izmantošanu pielīga maksāt 132,84% par visu aizņēmuma termiņu, savukārt saskaņā ar 2012.gada 25.maijā noslēgtā aizdevuma līguma grozījumiem atbildētājam ir nodibināta jauna saistība, kas paredz, ka līgumā pielīgtos procentus atbildētājs maksā ik mēnesi sākot no 2012.gada 26.jūnija līdz 2013.gada 26.jūnijam Ls 50 apmērā, bet pēdējo procentu maksājumu veicot 2013.gada 26.jūlijā Ls 38,83 apmērā.

Izvērtējot prasījumā izvirzītā prasījuma apmēru par procentu Ls 489,36 apmērā piedziņu, tiesa izskatāmajā lietā piemēro judikatūru - Augstākās tiesas senāta spriedumu (Nr.SKC-644/2013), kurā noteikts, ka gadījumos, kad tiesīgā puse saskaņā ar Civillikuma 1589.pantu paziņo par vienpusēju atkāpšanos, līgums ar minēto brīdi atzīstams par izbeigtu un nepastāv vairs līgumisks (juridisks) pamats piemērot bijušā līguma noteikumus par līgumiskajiem procentiem un līgumsodu.

Ņemot vērā, ka prasītājs paziņoja atbildētājam par līguma pirmstermiņa izbeigšanu 2013.gada 31.janvārī, tiesa atzīst, ka prasītājam ir tiesības prasīt līgumiskos procentus par aizdevuma izmantošanu par laika periodu no 2012.gada 26.jūnija līdz 2013.gada 31.janvārim Ls 400 jeb EUR 569,15, tas ir, par laika periodu par kādu puses saskaņā ar aizdevuma līguma grozījumiem vienojās par procentu samaksas pienākumu līdz līguma izbeigšanas dienai.

Vienlaikus tiesa atzīst, ka arī prasījums daļā par līgumsoda piedziņu ir apmierināms daļēji.

Saskaņā ar noslēgtā aizdevuma līguma grozījumu 5.punktu par aizdevuma atmaksas grafikā noteikto maksājuma termiņu neievērošanu un maksājuma kavēšanu atbildētājs pielīga maksāt līgumsodu 1% apmērā no kavētā maksājuma par katru nokavēto dienu.

Judikatūrā ir nostiprinājusies atziņa, ka tiesiskajās attiecībās sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu par vispārēju principu atzīstams soda samērīguma princips, un judikatūrā atzīts, ka jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu, izvērtējot konkrēto lietas apstākļus, izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civillikuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem (SKC-113/2010).

Šobrīd uz lietas izskatīšanas dienu likumdevējs ir izvērtējis līgumsoda samērīgumu un piemērošanu līgumattiecībās, Civillikuma 1716.panta trešajā daļā atzīstot, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra. Lai arī minētā panta noteikumi nevar tikt tieši piemēroti pušu tiesiskajās attiecībās, jo līgumsods ir aprēķināts par laika periodu līdz minētās normas spēkā stāšanās brīdim, tomēr tiesas vērtējumā tā ir atzīstama par likumdevēja noteiktu mērauklu soda samērīgumam.

Pie minētiem apstākļiem prasība par līgumsoda piedziņu ir apmierināma daļēji, un no atbildētāja ir piedzenams līgumsods 10% apmērā no pamatsummas apmēra, tas ir, Ls 48,94 jeb EUR 69,64 apmērā.

Pie minētiem apstākļiem tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu apmierinot prasību daļēji no atbildētāja par labu prasītājam ir piedzenami tiesas izdevumi proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram. Prasība ir apmierināta par summu EUR 1335,09. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu par šādu prasījumu ir piedzenama valsts nodeva EUR 200,26. Papildus minētai summai no atbildētāja ir piedzenami prasītāja samaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 4,70.

Papildus saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu no atbildētāja par labu valstij ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kurus nav sedzis prasītāja veiktais maksājums. No lietā esošās izziņas redzams, ka kopējie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi sastāda EUR 5,73, no kuriem prasītājs ir apmaksājis EUR 4,70. Līdz ar to piedzenamā starpība sastāda EUR 1,03.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 189.-193., 195., 204.[1], 250.[25] pantu, tiesa

nosprieda:

daļēji apmierināt SIA /Nosaukums A/ maza apmēra prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, labā pamatparādu EUR 696,30, līgumiskos procentus par aizdevuma lietošanu EUR 569,15, kas aprēķināti par laika periodu no 2012.gada 26.jūnija līdz 2013.gada 31.janvārim, līgumsodu EUR 69,64 un tiesas izdevumus EUR 204,96, kopā EUR 1540,05 (viens tūkstotis pieci simti četrdesmit euro 5 centi).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 1,03 (viens euro 3 centi), kas iemaksājami Tiesu administrācijas kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, saņēmējs Tiesu administrācija, NMR 90001672316.

Maksājumu dokuments, kas apstiprina tiesas izdevumu samaksu, iesniedzams Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas kancelejā.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu - desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2014.gada 3.aprīļa, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese A.Freimane